

23 Δεκεμβρίου 2024

Ο Όσιος Νήφων επίσκοπος Κωνσταντιανής

/ Ορθόδοξη πίστη / Συναξαριακές Μορφές

Γιος εύπορου αξιωματούχου της Αμιροπόλεως της Αιγύπτου, ο άγιος Νήφων

εστάλη σε ηλικία οκτώ ετών στην Κωνσταντινούπολη για να σπουδάσει. Πράος, ευλαβής, με ζήλο για την μελέτη και τα του Θεού, αφέθηκε παρ' όλα αυτά να παρασυρθεί από κακές παρέες και βυθίσθηκε σε βίο φιλήδονο και έκλυτο, όπως συνήθιζαν οι νεαροί αριστοκράτες της Βασιλεύουσας. Παρά τις τύψεις της συνειδήσεως και τις επιπλήξεις των χριστιανών φίλων του, που προσπαθούσαν να τον ξαναφέρουν στον ίσιο δρόμο υπενθυμίζοντάς του την πάλαι ποτέ αρετή του, η δύναμη της συνήθειας ήταν πιο ισχυρή και ο Νήφων παρέμενε στην αμαρτία.

Μια νύχτα ωστόσο, αποφάσισε να σηκωθεί και να προσευχηθεί στον Θεό, αλλά προς μεγάλη του σύγχυση εμφανίστηκε μπροστά του ένα μαύρο σύννεφο που τού έκλεινε τον ορίζοντα. Μη μπορώντας πλέον να κοιμηθεί, μόλις χάραξε, πήγε σε μια εκκλησία και πλήρης συντριβής δεήθηκε μπροστά στην εικόνα της Θεοτόκου, η οποία φάνηκε να κοιτάζει τον νέο με στοργή και έδωσε στην καρδιά του την διαβεβαίωση ότι δεν είχαν χαθεί όλα και ότι ήταν δυνατή η μετάνοια. Από τότε, κάθε φορά που έπεφτε στην αμαρτία, έτρεχε με εμπιστοσύνη στην εκκλησία, εξομολογούταν το αμάρτημά του μπροστά στην εικόνα, η οποία στην αρχή φαινόταν αυστηρή, αλλά μετά έδειχνε να τού χαμογελάει, και έφευγε γεμάτος ελπίδα. Όσο πιο συχνά πήγαινε στην εκκλησία, τόσο περισσότερο επέμενε στον ανελέητο αγώνα ενάντια στα πάθη του που τού είχαν γίνει δεύτερη φύση, με την νηστεία, την αγρυπνία, την αδιάκοπη αυτομεμψία. Στις πονηρές μηχανεύσεις των δαιμόνων απαντούσε με περιφρόνηση επικαλούμενος το Όνομα του Χριστού. Όταν οι επιθέσεις των δαιμόνων γίνονταν πιο επίμονες, έδερνε με ραβδί το σώμα του, ώστε να μην λησμονεί τις πολύ χειρότερες τιμωρίες που τον περίμεναν στην κόλαση. Στα τεχνάσματα των δαιμόνων αντιπαρέθετε τα δικά του. Έτσι, έτρωγε κάποιες φορές μέχρι κορεσμού, αλλά αμέσως σηκωνόταν νωρίτερα απ' ό,τι τις άλλες ημέρες για να προσευχηθεί, χλευάζοντας τους δαίμονες και δείχνοντάς τους ότι δεν ήταν πλέον δούλος τους ούτε δούλος κάποιου κανόνα, αλλά ελεύθερος και μαθητής του Χριστού και τίποτε δεν μπορούσε να τον εμποδίσει να προσεύχεται στον Θεό.

Σε μια από τις ολονύκτιες δεήσεις του, το Άγιο Πνεύμα τού φανέρωσε ποια όπλα έπρεπε να προσθέσει στην αποκοπή του σαρκικού φρονήματος, για να μπορεί με ασφάλεια να αγωνίζεται: ταπείνωση, ελεημοσύνη, αυτομεμψία και αποφυγή της κατακρίσεως...

Μια ημέρα παρουσιάσθηκε Άγγελος Κυρίου και, σε αναγνώριση των άθλων του, τού έδωσε μια νέα καρδιά, την “συντετριμμένη και τεταπεινωμένη καρδιά” για την οποία μιλά ο ψαλμωδός (Ψαλμ. 50,19). Έκτοτε, ο Νήφων μπόρεσε να προχωρήσει απρόσκοπτα προς τον ουρανό, θεωρώντας τον εαυτό του τον μεγαλύτερο των αμαρτωλών. Αδιάκοπα επαναλάμβανε: “Αλοίμονό μου, τον αμαρτωλό!” και όταν

πήγαινε με σκυφτό το κεφάλι σε μια εκκλησία της πόλεως, οι μαύροι δαίμονες που προσπαθούσαν να τού φράξουν τον δρόμο έπεφταν καταγής όταν πλησίαζε. Θεωρούσε ότι ήταν ελαχιστότερος και από την σκόνη που οι αδελφοί τινάζουν από τα πόδια τους μπαίνοντας στο ναό· και όταν κάποιος γονάτιζε μπροστά του ζητώντας την ευλογία του, οι λογισμοί του κατέρχονταν μέχρι τα βάθη της κολάσεως. “Βάλε τον εαυτό σου κάτω από τους άλλους”, έλεγε, “και θα ζεις με τον Χριστό”.

Όταν έδινε ελεημοσύνη σε κάποιον πτωχό, επαναλάμβανε τα λόγια της θείας Λειτουργίας: “Τα Σα εκ των Σων, Σοι προσφέρωμεν κατά πάντα και δια πάντα”, αποδίδοντας στον Θεό κάθε ενάρετη πράξη του. Γιατί όλοι του οι αγώνες και οι προσευχές δεν ήσαν παρά η “προσκομιδή”, η εκούσια προσφορά της συνειδήσεώς του και όλου του είναι του, με την ελπίδα ότι ο Θεός θα τον δεχθεί όπως έγινε δεκτός ο μετανοημένος άσωτος υιός από τον πατέρα του (βλ. Λουκ. 15,11 κ.ε.). Και πράγματι ο Θεός δεν έμεινε αναίσθητος. Μια ημέρα εκεί που θρηνούσε για τις αμαρτίες του, ο Νήφων περιβλήθηκε ξαφνικά από ουράνιο φως, δυο πελώρια χέρια ήλθαν από στον ουρανό για να τον εναγκαλισθούν και άκουσε την φωνή του Θεού να επαναλαμβάνει τα λόγια του πατέρα του ασώτου: “ενέγκαντες τον μόσχον τον σιτευτόν, θύσατε, και φαγόντες ευφρανθώμεν, ότι ούτος ο υιός μου νεκρός ην και ανέζησε, και απολωλώς ην και ευρέθη” (Λουκ. 15,23-24). Άγγελος Κυρίου ήλθε τότε και περιέλουσε τον άγιο, του οποίου το πρόσωπο ήταν κάθυγρο από ακτινοβολούντα δάκρυα, με άρωμα ανείπωτης ευωδίας. Είχε αποκτήσει την χάρη της μετανοίας.

Ήταν ήδη επαρκώς έμπειρος, και ο Θεός έκρινε ότι ήταν έτοιμος να αντιμετωπίσει την “μεγάλη δοκιμασία”, οπότε επέτρεψε στον διάβολο να επιτεθεί στον άγιο με τα πιο φοβερά του όπλα. Μετά την εμφάνιση του διαβόλου, επί τέσερα χρόνια, η ψυχή του αγίου ήταν βαθιά αναστατωμένη: ο νους του καλύφθηκε από βαθύ γνόφο, σε βαθμό που τού ήταν δύσκολο να συγκεντρωθεί στην προσευχή· το σώμα του και όλες οι δυνάμεις του είχαν παραλύσει από την ακηδία, και ο δαίμων ακατάπαυστα τον παρακινούσε να αρνηθεί την ύπαρξη του Θεού. Γαντζωμένος στην άγκυρα της πίστεως, και αποφασισμένος να επιμείνει μέχρι θανάτου, ακόμη κι αν υπέπιπτε στα πιο βαριά αμαρτήματα, ο άγιος προσευχόταν πρωί βράδυ, με δυσκολία συγκέντρωνε τις δυνάμεις του για να κάνει το σημείο του Σταυρού, και απαντούσε στον δαίμονα λέγοντας απλά: “Ναι, ο Θεός υπάρχει!”.

Έφθασε μέχρι τα όρια της απελπισίας και τέλος λυτρώθηκε μέσω ενός λαμπρού οράματος του προσώπου του Χριστού, που έδιωξε δια παντός τον διάβολο, και θριαμβευτής στον αγώνα ο Νήφων ευχαριστούσε τον Θεό με τα λόγια της Υπεραγίας Θεοτόκου: “Μεγαλύνει η ψυχή μου τον Κύριον, και ηγαλλίασε το πνεύμα

μου επί τω Θεώ τω σωτήρι μου...” (Λουκ. 1,47). Λίγο αργότερα ο άγιος αξιώθηκε να λάβει παρά Θεού το χάρισμα της απαθείας, κορωνίδα και επιστέγασμα των αγώνων της αρετής, και να δει σε όραμα τον θρόνο του Θεού στην κορυφή πύρινου στύλου που αναδυόταν από τα νερά της θάλασσας.

Έκτοτε, λαμβάνοντας Χάριν επί χάριτος, ο άγιος Νήφων έζησε ως άγγελος επί γης. Η Χάρις του Θεού μεταμόρφωσε την σάρκα και τις αισθήσεις του, τόσο που όταν προσευχόταν ανυψωνόταν από το έδαφος και το πρόσωπό του ακτινοβολούσε απαστράπτων φως.

Για τους κατοίκους της Κωνσταντινουπόλεως ήταν κάτι σαν νέος προφήτης· μάρτυς μεγαλειωδών οραμάτων και φοβερών αποκαλύψεων για την Ημέρα της Κρίσεως και την εξέταση στην οποία θα υποβληθούν οι ψυχές μετά τον θάνατο. Στους πολλούς επισκέπτες του δίδασκε την ουράνια διδαχή του, επιτιμούσε τους διαβόητους αμαρτωλούς και προσευχόταν με ζήλο για την μεταστροφή των Εβραίων και των εθνικών, ενώ δεόταν ιδιαιτέρως για τους ψυχορραγούντες. Οι τιμές και οι δόξα των ανθρώπων τού ήταν πιο απεχθείς και από την αμαρτία και πιο φοβερές και από τους πιο φρικτούς δαίμονες· για τον λόγο αυτό, μετά ένα ενύπνιο που τού ανήγγειλε ότι σύντομα θα χειροτονούνταν επίσκοπος, αποφάσισε να φύγει από την Κωνσταντινούπολη και να πάει στην Αλεξάνδρεια. Όπως όμως και ο προφήτης Ιωνάς, έτσι και ο Νήφων εφάρμοσε την βούληση του Θεού στην προσπάθειά του να την αποφύγει. Μόλις έφθασε στην Αλεξάνδρεια, αναγνωρίσθηκε αμέσως από τον αρχιεπίσκοπο άγιο Αλέξανδρο (313-326), που είχε δει σχετικό όραμα, και αφού ανήλθε διαδοχικά όλους τους βαθμούς της ιεραρχίας, διορίσθηκε επίσκοπος της Εκκλησίας της Κωνσταντιανής. Την ημέρα της χειροτονίας του σε επίσκοπο, ο άγιος Αθανάσιος ο Μέγας, διάκονος τότε, είδε τον άγιο Νήφωνα ενδεδυμένο φως και περιστοιχισμένο από πλήθος Αγγέλων.

Τρεις ημέρες αργότερα έφθασε στην επισκοπική έδρα με την συνοδεία του και έγινε δεκτός με αγαλλίαση από το ποίμνιό του, που καυχόταν ότι απέκτησε τέτοιο ποιμενάρχη. Κατόπιν, απεδείχθη ισάξιος των πλέον οσίων ιεραρχών: κήρυττε ακατάπαυστα τον λόγο του Θεού, παρότρυνε “ευκαίρως ακαίρως” (Β΄ Τιμ. 4,2) με ακατάλυτη υπομονή και μέριμνα να σωθεί και η παραμικρότερη από τις ψυχές που τού εμπιστεύθηκαν. Όταν δεν βρισκόταν στην εκκλησία, πήγαινε να παρηγορήσει τις χήρες και τα ορφανά ή αποσυρόταν στην ησυχία για να συντάξει πνευματικές διδαχές και σχόλια στην Αγία Γραφή· είτε κατ’ ιδίαν, όμως, είτε δημοσίως, ποτέ δεν διέκοπτε την κρυφή και σιωπηλή του συνομιλία με τον αληθινό Ποιμένα, τον Χριστό.

Τρεις ημέρες πριν την εκδημία του, παρουσιάσθηκε στον όσιο Νήφωνα ο Αρχάγγελος Μιχαήλ για να τού αναγγείλει την ημέρα της μετάστασής του στους

ουρανούς και να τού υποσχεθεί ότι πολύ σύντομα θα συμμετείχε στην δόξα των Αγγέλων. Ο άγιος Αθανάσιος, ο οποίος στο μεταξύ είχε γίνει πατριάρχης Αλεξανδρείας, ειδοποιήθηκε επίσης σε όραμα και έφθασε δίχως καθυστέρηση στο προσκέφαλο του οσίου ιεράρχη.

Μετά μια τελευταία συνομιλία, γεμάτοι συγκίνηση αποχαιρετήθηκαν: ο Αθανάσιος ζήτησε από τον Νήφωνα να τον θυμηθεί ενώπιον του θρόνου του Θεού και ο Νήφων είπε στον αρχιερέα να μην παραλείψει να τον μνημονεύει κατά την θεία Λειτουργία. Κατόπιν, μετά μια τελευταία δέηση υπέρ σωτηρίας του σύμπαντος κόσμου, με πρόσωπο που ακτινοβολούσε παρά τον πυρετό, ο άγιος Νήφων είδε τον Χριστό να έρχεται προς το μέρος του, περιστοιχισμένος από τους Αποστόλους, του Μάρτυρες και τους Προφήτες, λέγοντας: “Ελθέ προς με, ο ενδυσάμενος την εμήν ταπείνωσιν!”. Αμέσως μετά κοιμήθη.

Πηγή: “Νέος Συναξαριστής της Ορθοδόξου Εκκλησίας”, υπό ιερομονάχου Μακαρίου Σιμωνοπετρίτου, εκδ. Ίνδικτος (τόμος τέταρτος - Δεκέμβριος, σ. 260-264)

Πηγή: optiko.net